

Ha az ember az örökkévaló Krisztus elé lép, akkor Isten végtelen Szeretete előtt találja magát. És ugye már az emberi szeretet is égethet, elégethet, kiégethet belőlünk sok mindent? – Isten végtelen szeretete rátekint az előtte álló emberre. Pillantása behatol létének legbensejébe, rejtett lényegébe. A találkozás Istennel Krisztus tűztekinetében egyfelől szeretetre való képességünk legmagasabb beteljesedése, másfelől viszont a legkeservesebb kín is. Eszerint a tisztító tűz a Krisztus szeretetének tűzén való áthatolást jelentené. Azt mondjuk: a tekintet ölni képes – és ha Krisztus szeretetének tűztekinete esik az emberre?

Isten iránti szeretetünk még mintegy el van temetve bennünk: ránehezednek önzésünk rétegei, lerakódásai, bűneink maradványai. Tisztára kell égetni. Mindaddig, míg minden réteg eltűnt, és feltör az emberben a tiszta, tökéletes Isten-szeretet. Minél keményebbek, súlyosabbak ezek a lerakódások, annál fájdalmasabb az áttörés Krisztus felé.

Tisztulásra szükség van. Minden embernél. És miért ne kellene minden embernek más és más intenzitású tisztulási folyamaton átmennie a halál pillanatában?

Isten gondolatai egészen más nagyságrendűek. Krisztus tűztekinete képes végbevinni örök boldogságunk csodáját.

De ha a tisztító tűzben való tisztulás pillanatnyi folyamat, miért imádkozunk akkor halottainkért? Hiszen imánk ilyenformán elkésik?

Istennél azonban nincs idő. Őbenne minden jelen. Egyidejű az illető halála és a mi imánk. A szeretett személy az ő számára abban a pillanatban hal meg, amikor mi imádkozunk érte. Közbenjárásunk nem jöhet későn, mert Istenben nincs „azelőtt” és „azután”. A halottért mondott segítő imánk mindig a kellő pillanatban érkezik, akkor is, ha évtizedekkel halála után imádkozunk. Az ő ideje mindig egyben a miénk is. Döntése mindig „most” történik, akkor is, ha már rég az örök boldogságban él. Életünk minden pillanatában támogathatjuk életének legnagyobb döntését.

Johannes Rosche († 1979)

PÁRHUZAMOK A FOGYATÉKOSOK 1981-ES NEMZETKÖZI ÉVE ALKALMÁBÓL

1979 a gyermekeké volt: Nemzetközi Gyermekev. 1981 a fogyatékosoké. Az év mottója: „Teljes részvétel és egyenlőség”, azaz a fogyatékosok tényleges egyenjogúságának biztosítása és közösségi életünkbe való bekapcsolása, ill. bekapcsolódása.

E kettős célkitűzés a múlt fő hibáinak kiküszöbölésére ösztökél. Egy rövid számadás hamar fényt vet a gyengékre. Az egyik hiba, hogy a fogyatékosnak vagy joga nem volt, vagy lehetősége, hogy jogát élvezhesse. Természetesnek vettük például, hogy egy tolókkocsi kívülrekedt a középületeken vagy nyilvános járműveken megfelelő lépcsők, felvonó hiányában, esetleg szűk ajtók miatt, feledve, hogy a közszolgáltatások a fogyatékosokat is megilletik. Avagy: ma is igen kevesen gondoljuk meg, milyen jelentőségük

van a 20. században, a tudás és a jólétesültség hatalmának századában, az előbbi példában említett fizikai akadályok mellett a szellemi akadályoknak. Vak, süket, sőt béna embertársunknak sokkal kevesebb a lehetősége az információk megszerzésére. Már pedig melyik országban létezik olcsó áron piacra bocsátott magnókazetta a törvénykönyvek tartalmával, vakok számára? A fogyatékosok, ha van is joguk, diszkrimináltak. A fizikai és szellemi akadályok megszüntetése, amennyiben kivihető — hiszen sok esetben valóban lehetetlen — elméletileg egyenlőségre vezetne. Egyenlőség azonban nincs az embertársak közreműködése nélkül. Ha nem ismerik, vagy nem ismerik el a fogyatékosok jogait, akkor ez a jog, ha létezik is, holt betű, s társadalmunk továbbra is igazságtalan marad.

A múlt másik hibája — ami az iparosodás, a szakosodás légkörét tükrözi — a segítségre szorulóak elkülönítése. Igaz, az orvosi, nevelésügyi, szakmai rehabilitációhoz sokszor avatott kezekre van szükség. De ez gyakori, szívesen vett kifogás arra, hogy a fogyatékosokat különintézetekbe dugjuk. Ma már tudjuk, hogy ott a legfontosabbat nem kapják meg: rehabilitációt társadalmi, emberi vonalon. Természetesen a szakosított és különlegesen berendezett intézetek a jövőben is nélkülözhetetlenek lesznek. De ezek egyedül, a felebaráti szeretet dimenziója nélkül, nem hozzák meg a kívánt eredményt. Amit keresünk, az az optimális kombináció a rászorultak speciális kezelése és a közösségi életben való teljes részvétel között.

De mért foglalkoztat bennünket a fogyatékosok kérdése nemzetközi vonalon? Először is azért, mert a világ népességének tíz százaléka fogyatékos. Ez kb. 450 millió ember. (NB A nemzetközileg elismert meghatározás szerint fogyatékos az, akinek testi-szellemi képességei állandó jelleggel nem teljesek, tehát a normális közösségi életben nehézségei vannak; így pl. a cukorbeteg is.) Másodszor mert a legtöbb fogyatékos segítségre szorul. A család, a közvetlen környezet is szenved. Ezért végeredményben a fogyatékosok minden negyedik embert többé-kevésbé közvetlenül érint. A világ népességének 25 %-ára kihat, tehát világprobléma. Harmadszor: a statisztikák szerint a fogyatékosok arányának növekedése felülmúlja a születések arányának növekedését (mert pl. az orvostudomány haladása folytán egyre több beteg vagy balesetes ember éli túl, de tartósan megsínyli krízisét), azaz egyre több köztünk a fogyatékos. Negyedszer: a fogyatékosok aránya az alsóbb társadalmi rétegek között a legmagasabb. A fogyatékosok pedig gazdaságilag általában kevésbé produktívak. Következésképp a fogyatékosok a társadalmi és gazdasági fejlődés egyre növekvő akadályai. S mert az egyenlőtlenség, a nem kiegyensúlyozott szociális fejlődés az irigység, elkeseredés, gyűlölet, nyugtalanság és háború oka, a fogyatékosok és nem megfelelő kezelése csak nagyobb szegénységre, nagyobb egyenlőtlenségre, tragikusabb testi és szellemi nyomorra vezet. A fogyatékosok nemzetközi évének fő programja tulajdonképp ennek a boszorkánykörnek megterése.

Az emberi társadalmak rendszerint az egészséges, „normális” emberek igényei szerint rendezkednek be. Még nem tanultuk meg technikai és gazdasági fejlődésünk ellenére sem, hogyan kell minden — ismételjük: minden ember szükségletét figyelembe venni.

Összefoglalva a fentieket látjuk tehát, hogy a fogyatékosok okozta probléma világméretet öltött, egyre súlyosabb lesz, s helytelen kezelése nemcsak a fogyatékosok baja, hanem mindenkié. Ezért a Nemzetközi Év.

És mit jelent ez az év? Az ENSZ közgyűlésének döntése szerint az évnek egy Világ-Munkaprogram felállításához és elfogadásához kell vezetnie. Tudjuk, hogy a bajt sokszor könnyebb és olcsóbb megelőzni, mint orvosolni. Járványok elleni védőoltások, higiénikus életmód, helyes táplálkozás, balesetek megelőzése és – miért ne? – ellenségeskedések, háborúk elkerülése mind kézenfekvő teendők. Tudjuk azt is, hogy a fogyatékosok mindennemű, modern értelemben vett jogainak el nem ismerése, elkülönítésük, kizártságuk és elszigeteltségük társadalmi ismeret és beállítottság kérdése. Belátjuk továbbá, hogy az ügy alapos, lényegre törő kezelése közérdek. Ezek az ismeretek már maguk programot diktálnak.

Az év súlypontja nemzeti vonalon lesz. Ez elkerülhetetlen. Hiszen egy fejlődő országban, ahol a gyermekbénulás még százával követeli áldozatait és a vakság fő oka a hiányos táplálkozás, ahol a mi intézményesített beteg- és rokkantsegélyzónkkal ellentétben nagyrészt még a vidéki nagycsalád látja el a fogyatékosokat (amit integrációjuk szempontjából különben igen pozitívan kell megítélnünk), egészen más programra van szükség, mint egy fejlett ipari országban, ahol a rokkantak zöme közlekedési és munkahelyi balesetek áldozata. Az ENSZ közgyűlése minden tagállamot fölszólított egy nemzeti program kidolgozására. Emellett egy olyan nemzeti koordinációs bizottság föllállítását javasolták, amelyben a fogyatékosok ügyeivel foglalkozó minden hatóság, szakma és érdekcsoport képviselve van. A fogyatékosok problémáinak ti. egyik jellemzője, hogy többféle tudományra, hivatali illetékesség alá és érdekképviselőhöz tartozik, s eddig a közoktatás, kutatás és ügyintézés tipikus mostoha-gyermeke volt.

Ennek a világarányú kezdeményezésnek az értelme végeredményben ennyi: közelebbről szemügyre vesszünk egy fontos kérdést, kihámozzuk az alapvető problémákat. A múltat kritikus szemmel mérlegeljük. Átgondoljuk az idevágó alapelveket, és rendszeres, részletes, gyakorlati tervekkel dolgozunk ki a jövődőlőnőyösebb alakítására. Ez történt az előzőleg meghirdetett nemzetközi évek alkalmából is, az emberi jogok, a nők, a menekültek stb. éve alatt. Természetesen az év nemcsak 365 napig tart. Sokrétű tanulmányok és rendszeres munka vezetnek be. „A fogyatékosok joga” kiáltványai például – amelyek tulajdonképp az emberi jogok kiáltványát egészítik ki – megelőzték a nemzetközi évet. Az igaz, évekre szóló munka csak 1981-ben kezdődik majd meg igazán.

Valahogy olyan ez, mint a lelkiismeretvizsgálat meg a jóindulat megindítása. Ha őszintén csináljuk. Az ember összeszedi magát, számot ad a múlttól, s aztán, a nagy célokat szem előtt tartva, meghatározza és megfogalmazza a jövődőlőbeli teendőket.

Az ENSZ épp utolsó közgyűlésén foglalkozott a nemzetközi évek megrendezésének és adminisztrációjának kérdésével. A nemzetközi évek intézményesednek. Mondhatnánk: az ENSZ a nemzetközi évek által lelkigyakorlatot rendszeresít.

Nincs ebben semmi meglepő, legföljebb a kifejezés, a párhuzam. Holott éppen ez a hasonlat kézenfekvő. Az ENSZ-et sokban a modern szervezés elvei és módszerei szerint igyekeznek irányítani. Annak egyik elengedhetetlen eszköze pedig éppen ez: a múlt tapasztalatainak rendszerezett és őszinte kiértékelése, és a következtetések hasznosítása a jövő megtervezésében egy külön erre rendezett vizsgálat, gyakorlat folyamán. Ezt angolul „management review”-nak hívják. Egyik-másik gyökere egyesek szerint a szentignáci lelki gyakorlatokig nyúlik vissza, onnan kölcsönöz. Bármint legyen is, maga a módszer keresztény ember számára nem idegen. A fontos az – s ez rajtunk is múlik – hogy a hasonló módszer segítségével a tartalom egyre humánusabb, s ha lehet, egyre keresztényibb legyen.

A fogyatékosok nemzetközi éve témájánál fogva kiváló alkalom egyéni és közösségi életformánk megvizsgálására és – adott esetben – a felebaráti szeretet szellemében való bölcs átalakítására.

Zichy Aladár

KÉT FÉLSZÁZADOS ÉVFORDULÓ

1931. február 12-én Guglielmo Marconi a következő szavakkal adta át a Vatikáni Rádió első adóállomását megbízójának. XI. Pius pápának: „Isten segítségével és annak a sok titokzatos természeti erőnek a felhasználásával, amelyeket Ő az emberre bízott, elkészíthettem ezt az eszközt, amely az egész világ hívőinek megszerzi a vigasztalást, hogy hallhassák a pápa szavát.” A pápa nyomban mikrofonba is olvasta első üzenetét. 1939-ben megkezdődtek a nemzetközi műsorok. Március 2-án XII. Pius pápa megválasztását többek között magyar nyelven is bemondta P. Gallus Tibor; ekkor hangzott el először magyar szó a Vatikáni Rádióban. A pápa megkoronázását 9 nyelven közvetítették. A második világháború szomorú éveiben a rádió fontos missziót töltött be: 1940 és 1946 között 1 240 728 üzenetet közvetített 12 105 adásórában. A háború után tovább folyik az adók bővítése, a műsort már 19 nyelven sugározzák. Az 50-es években születik meg a kora délutáni népszerű hangos újság, különféle nyelveken. XXIII. János a Zsinattal hatalmas munka elé állítja a rádiót is: 3000 órát szenteltek neki 30 különféle nyelven. VI. Pál joggal nevezhető „a rádió pápájának”. Ő adja meg mai belső felépítését. Többszöri költözés után 1970-ben a szerkesztőség végre megfelelő otthonra talál a Palazzo Pio-ban (Piazza Pia 3). Megindul a havi műsorfüzet, amelyet kérésre mindenkinek ingyen küldenek meg. Ma több, mint 100 000 a példányszáma. VI. Pál kezdi meg azokat a nagy utazásokat, amelyeken természetesen a rádiósok is részt vesznek. Szentföldi útja az első ilyen nagyarányú vállalkozás. II. János Pál alatt azután alaposan begyakorlódnak az utazgatásba. Az 1975-ös szentévből megépül a világ legnagyobb forgóantennája a Vatikáni Rádió használatára. Ma a rádió